
ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 657.424:656.025.4

Г. І. Барбаш, старший викладач

**ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ
НА ПІДПРИЄМСТВІ СФЕРИ ТРАНСПОРТУ ТА ЛОГІСТИКИ**

Анотація. У статті розглянуто підходи до трактування капітальних інвестицій, розкрито теоретичні основи обліку капітальних інвестицій. Проаналізовано основні питання облікового відображення в обліку капітальних інвестицій та їх особливості на підприємстві сфери транспорту та логістики.

Ключові слова: інвестиції, капітальні інвестиції, основні засоби, модернізація, введення в експлуатацію.

А. И. Барбаш, старший преподаватель

**ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА КАПИТАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИЙ
НА ПРЕДПРИЯТИИ СФЕРЫ ТРАНСПОРТА И ЛОГИСТИКИ**

Аннотация. В статье рассмотрены подходы к трактовке капитальных инвестиций, раскрыты теоретические основы учета капитальных инвестиций. Проанализированы основные вопросы учетного отражения в учете капитальных инвестиций и их особенности на предприятии сферы транспорта и логистики.

Ключевые слова: инвестиции, капитальные инвестиции, основные средства, модернизация, ввод в эксплуатацию.

A. I. Barbash, Senior Lecturer

**FEATURES OF ACCOUNTING OF CAPITAL INVESTMENT
IN THE ENTERPRISE OF MOBILITY AND LOGISTICS**

Abstract. The article considers approaches to the treatment of capital investment, theoretical basis of accounting of capital investment are discovered. The basic issues of accounting recognition in capital investments accounting and their features in the enterprise of mobility and logistics.

Keywords: investments, capital investments, fixed assets, modernization, commissioning.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі при різноманітті складних кризових економічних процесів і взаємовідносин між підприємствами, фінансовими інститутами, державами на внутрішньому і зовнішньому ринках гострою проблемою є ефективне вкладення (інвестування) капіталу з метою його збільшення. Реформування національної системи бухгалтерського обліку є складовою частиною заходів, спрямованих на розвиток в Україні ринкових відносин.

Постановка проблеми. Розбудова нових економічних відносин неможлива без активізації інвестиційних процесів і поліпшення якості управління ними на рівні підприємств. У зв'язку з цим для конкретного індивідуального інвестора особливого значення набувають бухгалтерський облік і аналіз капітальних інвестицій як з'єднуючої ланки між збиранням і обробкою інформації про реалізацію інвестицій, з одного боку, і прийняттям управлінських рішень, які стосуються інвестування — з іншого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні проблеми теорії і практики управління, обліку та аналізу операцій з капітальними інвестиціями отримали висвітлення в працях таких вітчизняних вчених як: Г. Г. Кірейцева [6], В. В. Сопка [8] та інших, російських вчених — В. В. Ковальова [7], а також зарубіжних вчених - В. Беренса, П. Хавранека, У. Шарпа та інших.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Теоретичним та практичним аспектам організації і методології контролю операцій з капітальними інвестиціями присвячені праці Ф. Ф. Бутинця [3, 4], В. П. Завгороднього [5], Б. Ф. Усача [9] та інших.

Метою дослідження є обґрунтування особливостей організаційно-економічного механізму утримання об'єктів придбаних внаслідок капітальних інвестицій; поглиблення економічних підходів щодо оцінки структури та ефективності капітальних інвестицій на підприємстві сфери транспорту та логістики; проведення оцінки обліково-аналітичної діяльності з утримання об'єктів придбаних внаслідок капітальних інвестицій.

Викладення основного матеріалу. Відомо, що капітальні інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації, відповідно до норм Податкового Кодексу [1, с.14].

Звертає на себе увагу класифікація інвестицій, запропонована професором Г. Г. Кірейцевим. Ця класифікація враховує економічну природу інвестицій, в основу якої закладені різні ознаки. В якості таких ознак надалі використовуватимемо:

- 1) види інвестицій;
- 2) об'єкти вкладення засобів;
- 3) характер участі в інвестуванні;
- 4) регіональна ознака;
- 5) період інвестування;
- 6) форми власності;
- 7) форми участі інвестора;
- 8) ступінь ризику;
- 9) форми відтворення.

Рациональне управління інвестиціями є суттєвою умовою ефективної роботи підприємств сфер економічної діяльності; в тому числі сфери транспорту та логістики. Підприємства сфери транспорту та логістики займаються організацією перевезення вантажів, у т.ч. експедицією вантажів; організацією перевезень автомобільним транспортом; підготуванням транспортної документації та супровідних листів; організацією групового відправлення вантажів залізничним, автомобільним або водним транспортом, включаючи збирання та розподілення вантажів; послуги митних брокерів; послуги агентів (морського транспорту) та експедиторів (інших видів транспорту); операції з транспортного оброблення вантажів; послуги транспортних агентств. Додатковими послугами є ремонт суден, оренда будівельних машин, устаткування та іншого наземного транспорту.

Одиницею обліку капітальних інвестицій підприємств сфери транспорту та логістики, як і інших підприємств є об'єкт основних засобів.

На даний час ведення обліку капітальних інвестицій за допомогою програмного засобу «1С: Підприємство 8.2» дозволяє автоматизувати всі необхідні операції, формувати первинні документи введення в експлуатацію, модернізації та списання необоротних активів. Впровадження в роботу підприємств програми «М. Е. Дос» дозволяє відправляти електронні варіанти звітів в податкові органи та органи статистики.

Більшість підприємств для обліку капітальних інвестицій використовуює відповідні рахунки та субрахунки (табл. 1).

За напрямком обліку капітальних інвестицій підприємства працюють за такими типовими формами:

1. ОЗ-1 «Акт приймання – передачі основних засобів» заповнюється при придбанні чи безоплатному отриманні основних засобів.

2. ОЗ-2 «Акт прийняття – здавання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів». У свою чергу при модернізації будівель та споруд, складається акт за довільною формою, до структури якого входять витрати на будівельні матеріали, заробітну плату працівникам, які безпосередньо приймали участь у ремонті.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Таблиця 1

Робочий план рахунків

Рахунок	Суб-рахунок	Найменування	Об'єкт обліку
15	152	Придбання (виготовлення) основних засобів	Основні засоби, нематеріальні активи та витрати на їх ремонт та модернізацію
	1521	Придбання (виготовлення) основних засобів	Основні засоби, вартістю не менше 2500 грн. та в даному випадку орендовані машини та обладнання.
	1522	Модернізація та ремонт основних засобів	Витрати на ремонт та модернізацію основних засобів.
	1531	Придбання (виготовлення) інших необоротних активів	Необоротні активи, вартістю менше 2500 грн (складові комп'ютерів, лабораторне обладнання, тенти)
	1532	Модернізація та ремонт інших необоротних активів	Витрати на ремонт інших необоротних активів
	1541	Придбання нематеріальних активів	Придбання програмного забезпечення та ключів

Джерело: складено автором за даними підприємства ТОВ «Аскет Шиппінг»

3. ОЗ-4 «Акт на списання основних засобів».
4. ОЗ-6 «Інвентарна картка основних засобів та інших необоротних активів».
5. Для аналітичного обліку та забезпечення спостереження за використанням основних засобів кожному об'єкту присвоюється інвентарний номер. Введення в експлуатацію основного засобу та його надходження відображаються за проведеннями:

ДТ 1521(1531) КТ 631; ДТ 6442 КТ 631; ДТ 10 КТ 1521(1531)

Облік вартості, що амортизується, ведеться за кожним об'єктом, що входить до складу окремої групи основних засобів. Вони мають своє відображення на рахунках 103, 105 та мають право на модернізацію на рахунку 1522.

Ремонт основних засобів відображаються на витратах підприємства, а саме на рахунках класів 8 та 9. На підприємствах у свою чергу витрати на ремонт легкових автомобілів та електронних пристроїв відображаються на рахунку 84 «Витрати на ремонт загальногосподарського призначення» та на рахунку 92 «Адміністративні витрати». Кореспонденція рахунків є наступною:

ДТ 84 КТ 1522; ДТ 92 КТ 84.

Модернізація об'єктів придбаних внаслідок капітальних інвестицій йде, безпосередньо на основний засіб та накопичується за допомогою списання запчастин, комплектуючих, будматеріалів та інших матеріалів (крім шин, фільтрів, прокладок та паливо-мастильних матеріалів) на протязі місяця. Модернізація проводиться в бухгалтерському обліку в кінці звітної місяця. Кореспонденція рахунків є наступною:

ДТ 1522 КТ 207(205)

Підприємства маючи у власності як вантажні так і легкові машини, з 1 січня 2015 року кожний квартал сплачують новий транспортний податок на легковий автомобіль з об'ємом двигуна 3000 куб. см та з періодом експлуатації 5 років з дати випуску.

Аналізуючи облік необоротних активів ми використовуємо табличний метод, за допомогою якого можна наглядно відобразити всі суми на прикладі ТОВ «Аскет Шиппінг» м. Бердянська (табл. 2)

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Таблиця 2

Модернізація необоротних активів за 2012 – 2014 роки

Найменування	за 2012 рік, грн	за 2013 рік, грн	за 2014 рік, грн	Відхилення 2013 р. порівняно з 2012р.(+/-)	Відхилення 2014р. порівняно з 2012р.(+/-)
На початок	4052077,7	6618711,34	6317365,51	2566633,64	2265287,81
Модернізація	1300724,84	1156961,03	2280682,76	-143763,81	979957,92
Введено в експлуатацію	1317367,13	1377412,08	706409,12	60044,95	-610958,01
На кінець	6618711,34	6317365,51	7997744,62	-301345,83	1379033,28

Джерело: складено автором за даними оборотно-сальдової відомості підприємства ТОВ «Аскет Шипінг»

Наведемо порівняльну характеристику витрат на капітальний ремонт основних засобів за перші три квартали 2014 р. по Україні усього та по базовому підприємству. Всі дані відображені в таблиці 3.

Таблиця 3

Капітальний ремонт основних засобів за 2014 р., тис. грн.

Місяці	Україна	Базове підприємство	Питома вага витрат підприємства у загальних витратах по Україні, %
Січень – березень	2479400	318	0,013
Січень – червень	6618800	866	0,013
Січень – вересень	11407700	1158	0,010

Джерело: складено автором за даними Держкомстату [2] та статистична форма №2-інвестиції «Капітальні інвестиції»

Кожний квартал до відділення статистики до 25 числа після звітнього кварталу надається статистична форма № 2 – (квартальна) «Капітальні інвестиції» та до 28 лютого після звітнього року статистична форма № 2 – (річна) «Капітальні інвестиції (річна)». Ці звіти надають можливість відстежити кількість введених в експлуатацію основних засобів в тис. грн. та суми витрачені на модернізацію та ремонт об'єктів, придбаних внаслідок капітальних інвестицій.

Для вдосконалення обліку капітальних інвестицій підприємств сфери транспорту та логістики та обліку загалом у зв'язку із постійними змінами в законодавстві пропонується:

- користуватися Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО 16) для направлення своєї діяльності в сторону європейської інтеграції та міжнародного партнерства з іноземними підприємствами;

- своєчасно виявляти та замінити морально застарілу техніку для подальшої її заміни на нову;

- удосконалювати власну технічно-ремонтну та обслуговуючу базу за для підвищення ефективності роботи об'єктів, придбаних внаслідок капітальних інвестицій;

- підвищувати кваліфікацію працюючих на транспорті та устаткуванні основного виробництва для подальшого збереження його технічного стану;

- вкладати у підвищення потужності електровозів і тепловозів, що дозволить збільшити середню вагу потягів і прискорити їх рух на маршрутах;

- автомобільний парк слід удосконалювати за рахунок придбання спеціалізованих вантажних автомобілів, автомобілів вантажопідйомністю більше 7 т, малотоннажних (1,5—2 т) автомобілів та причепів, що збільшують обсяги перевезень на 65—70 % при сталій кількості автомобілів.

Висновки. Підсумовуючи вище зазначене можна зробити висновок, що оптимізація відтворювальної структури капітальних вкладень, широке використання найновітніших досягнень у галузі техніко-технологічних і організаційних рішень, підвищення рівня спеціалізації та кваліфікації працівників, концентрація капітальних вкладень з найвищим ступенем готовності, істотне скорочення тривалості всіх стадій інвестиційного циклу, підвищення дієвості економічних методів управління інвестиційними процесами призведе до покращення роботи та ефективного

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

використання капітальних інвестицій на підприємствах сфери транспорту та логістики. У бухгалтерському обліку рахунки капітальних інвестицій мають свої особливі субрахунки. Чітка організація документування капітальних інвестицій, відповідність заповнення типових форм щодо використання капітальних інвестицій, відповідність правилам введення та ремонту, модернізації основних засобів, правильність визначення ефективності вкладень в капітальні інвестиції призведе до позитивного результату в подальшій їх експлуатації.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Державний комітет статистики України: [Економічна діяльність Капітальні інвестиції] [Електронний ресурс] / Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець; [7-е видання, доп. і перероб.]. – Житомир : Рута, 2006. – 832 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Ф. Ф. Бутинець; [8-е вид., перероб. і доп.]. – Житомир : ЖІТІ, 2008. – 756 с.
5. Завгородний В. П. Бухгалтерский учет в Украине (с использованием национальных стандартов) : [Учеб. пособие для студентов вузов] / В. П. Завгородний. — К. : А.С.К., 2003. — 848 с.
6. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент : посібник / Г. Г. Кірейцева; [за ред. Проф. Г. Г. Кірейцева.]. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
7. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности: учебник / В. В. Ковалев, Т. К. Велби, О. Н. Волкова. – М. : Проспект, 2007. – 424 с.
8. Сопко В. В. Бухгалтерський облік. / В. В. Сопко, З. Гуцайлюк, М. Ширба. – Тернопіль : Астон, 2005. – 496 с.
9. Усач Б. Ф. Аудит : Навч. посібник / Б. Ф. Усач. – К. : Знання-Прес, 2002. – 223 с.

References

1. Podatkoviy kodeks Ukrainy Zatverdgeniy VRU vid 02.12.2010 - № 2755-VI – stattiya 145 [Tax Code of Ukraine]. Retrieved from www.zakon.rada.gov.ua [in Ukrainian]
2. Dergavniy komitet statistiki Ukrainy: [ekonomichna diyalnist kapitalni investicii] [economic activity capital Investments]. Retrieved from www.ukrstat.gov.ua [in Ukrainian]
3. Butinec F.F. (2006) Buhgalterskiy finansoviy oblic [7-e izdanie] [financial accounting]. Gitomir: Ruta, 832. [in Ukrainian]
4. Butinec F.F. (2008) Buhgalterskiy finansoviy oblic [8-e izdanie] [financial accounting]. Gitomir: GITI, 756. [in Ukrainian]
5. Zavgorodniy V.P. (2003) Buhgalterskiy uchet v Ukraine (s ispolzovaniem nacionalnih standartov) [Accounting in Ukraine (with national standards)]. Kyiv: A.S.K., 848. [in Ukrainian]
6. Kireycev G.G. (2002) Finansoviy menegment [financial management]. Kyiv: CUL, 496. [in Ukrainian]
7. Kovalev V.V. (2007) Analiz hozaystvennoy deyatelnosti [business analysis]. Moscow: publishing Avenue, 424. [in Russian]
8. Sopko V.V. (2005) Buhgalterskiy oblic [Accounting]. Ternopol: Aston, 496. [in Ukrainian]
9. Usach B.F. (2002) Audit [diligence]. Kyiv: Knowledge-press, 223. [in Ukrainian]

Надійшла 15.05.2015